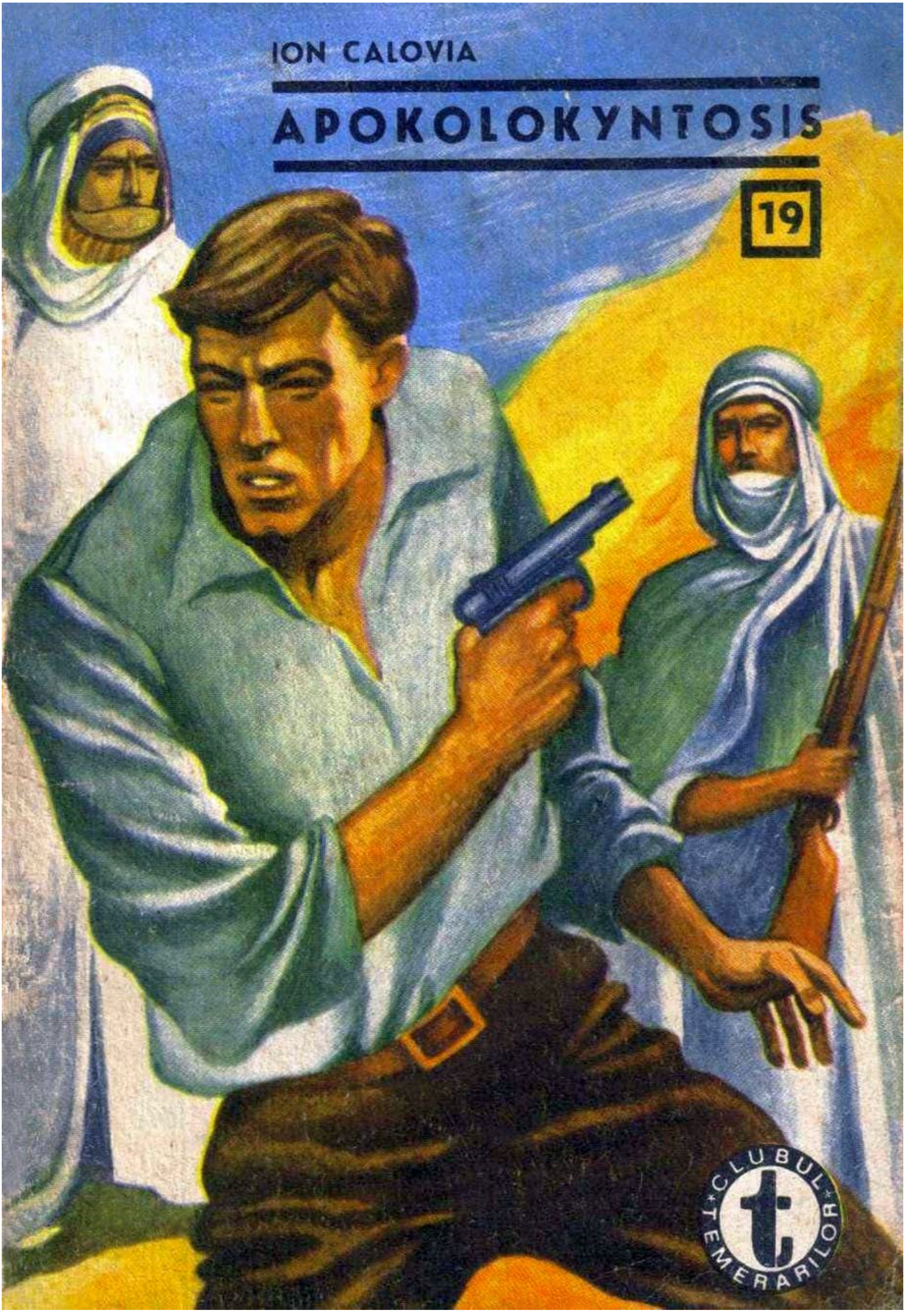
ION CALOVIA
APOKOLOKYNTOSIS
19
CLUBUL TEMERARILOR

ION CALOVIA

APOKOLOKYNTOSIS

Colecția
CLUBUL TEMERARILOR
NR.19

virtual-project.eu

București - 1967
EDITURA TINERETULUI

Redactor responsabil:
TUDOR POPESCU

Tehnoredactor:
GABRIELA ILIOPOLIS

Coperta de
GH. MARINESCU

• CAPITOLUL I

De îndată ce rămase singură, reținerile ce le avusese față de tatăl ei răbufniră în inima Aișadei ca furtuna deșertului. Sufla peste chipul ei frumos vântul mâniei, parcă împotriva tuturor lucrurilor din lume, împotriva tatălui ei și împotriva acelui colecționar de insecte, Hail Nadida, logodnicul.

Își aminti tonul poruncitor al tatălui său, bancherul Talib El Raiz, când i-l descrisese pe entomolog ca pe tot ce putea fi mai nimerit pentru o conviețuire liniștită. La încercările ei de a mai amâna logodna, Raiz poruncise: „Îl iei! Vei vedea mai târziu că am avut dreptate!” Iar la protestele sale că acest cămin se va întemeia pe înșelătorie, că ea nu-l iubește, Raiz se înfuriase, strigându-i: „Chestiunea dragostei tale nu face parte din socotelile vieții, și fără îndoială sfârșește prin măcinarea averii mele!”

Scoase verigheta și o aruncă cât colo. Pe urmă se prăbuși pe un divan, cu fața îngropată în mâini, într-un plâns deznădăjduit, amar, întrerupt de suspine înăbușite.

În semiîntunericul încăperii cu storurile trase, îi răsări, halucinant, chipul lui El Malik.

Tremura la gândul că Zohac – omul ei de încredere – s-ar fi putut să nu-l găsească pe șeicul beduinilor, iubitul ei de la care aștepta salvarea.

Când se dezmetici din tot acest bizar coșmar, trase zvâcnit de eșarfa clopotului care răspundea în camera doicii, bătrâna Meisarà. Se sculă și trecu în fața oglinzii mari.

Era o fată frumoasă, bine făcută, cu mers mlădios de baiaderă. Vizitase Europa, trăind la Paris câtăva vreme, însoțită de Sir Oliver Upperood, cu care bancherul Raiz ar fi vrut să o căpătuiască. Farmecul ei de adolescentă zvăpăiată o făcuse și mai plăcută saloanelor pariziene. Tărăgănarea vorbei cu moliciuni orientale, înflorită de un zâmbet naiv, atrăgea pe toți.

Își strânse în poșetă câteva lucruri, și când doica se ivi în prag o văzu prin apa oglinzii, dar nu se întoarse.

— Buna mea Meisarà, lasă totul, că trebuie să mă însoțești la bazar.

— La bazar, mademoiselle? se miră doica, înspăimântată.

— Da, am nevoie de niște piepteni de fildeș…

— Oi avea, mademoiselle, dar efendi Raiz mi-a dat în grijă…

— Fă asta pentru mine, o întrerupse Aișada, alintându-se. Am mai ieșit noi și fără voia „stăpânului”…

Meisarà o urmă, știind că n-are încotro. Ajunsă în curte, ochii de migdală ai fetei cuprinseră parcă pentru ultima oară casa părintească, cu coloanele ei împletite ca niște șerpi, banca albă de piatră, de sub umbra curmalilor, și havuzul clipocind ca un cântec depărtat.

Era un soare galben, arzător, ca un disc încins de jăratec. Bătrâna Meisarà abia se ținea, gâfâind, pe urmele ei. Îmbufnată, îi scăpa numai printre buzele uscate: „Alah, Alah, tu, de sus, veghează-ne!” În sfârșit, intrate în bazar, fură luate de hărmălaia de glasuri asurzitoare, de mulțimea pestriță, de tărăboiul goarnelor, clarinetelor, cimbalelor și dairàlelor. Unde întorceau ochii, le întâmpinau strigătele negustorilor, magicienilor, tălmăcitorilor de vise, astrologilor, fachirilor și ghicitorilor de tot soiul, care-și arătau arta mincinoasă de a prezice sau de a vindeca pe bolnavi. În îmbulzeala de acolo fata fremăta de nerăbdare de a zări pe ursitul inimii ei. Oprindu-se lângă o tarabă, își cumpără piepteni. Alături, un zăplan de arab, fachir, făcea să se minuneze mulțimea, călcând cu labele negre și păroase pe un covor de cioburi. Un altul dansa, încordându-și mușchii sub strânsoarea a două mari cobre. Doica căsca gura, furată de priveliștea nemaivăzută.

Deodată fata simți pe ceafă răsuflarea unui om ce o apucase strâns de mână. Întoarse capul, și inima parcă încetă să-i mai bată. Stătu nițel pe gânduri, trase cu coada ochiului spre doică, apoi se furișă și dispăru cu Seid El Malik, șeicul.

La intrarea în târg, după un zid gros, se ivi Zohac cu mutra lui ipocrită, care ținea de frâu armăsarul șeicului, un pur-sânge khorasan.

— Știi ce ai de făcut! zise șeicul, azvârlindu-i la piept o pungă.

— Alah să vă aibă în pază! răspunse arabul, căzând în genunchi, să sărute picioarele Aișadei.

— Mulțumesc, Zohac! spuse fata cu recunoștință.

El Malik își azvârli în spinarea armăsarului iubita, dispărând într-un nor de praf.

Omul de încredere al îndrăgostiților se așeză pe o piatră, chibzuind cum să facă să iasă cu fața curată. S-ar fi dus să-l

înștiințeze pe Talib El Raiz, la cafeneaua cea luxoasă din gura portului, unde își punea la cale, cu mâini murdare, afacerile. Se temea însă că, până să-i explice, s-ar fi ales cu o bătaie zdravănă. Găsi o altă cale. Ca să-și ferească spinarea, hotărî să-l anunțe nu pe stăpân, ci pe Hail Nadida. Odată întors acasă, îi ajunseră la ureche plânsetele zgomotoase, căințele și blestemele doicii. Fățarnicul clipi mărunt, ocoli clădirea și, cu strigăte gâgâite, îl chemă pe entomolog, pe care în fiece dimineață îl găseai într-o încăpere de la etaj, amenajată pentru cercetarea gângăniilor de tot soiul. Bolborosea ca scos din minți: „Ce-am văzut, n-am văzut!” Zohac se împiedica la limbă, născocind povestea că, trecând pe șoseaua ce ducea la Shiraz, văzuse cum un beduin călare se repezise și o furase pe fata stăpânului. Și iar începu să se tânguie ca un apucat.

Entomologul rămase consternat. Asta era a doua știre, mai cumplită decât aceea primită de la Meisarà că iubita lui dispăruse fără urmă de lângă ea. Zohac se jura că o văzuse împotrivindu-se beduinului. Trebuia să-l anunțe pe efendi Raiz.

•

Bogătașul Talib El Raiz avusese o zi proastă. Tocmai i se anunțase o nenorocire: acțiunile petrolifere din marele port *Abadan* scăzuseră vertiginos. Dar cum o nenorocire cheamă pe alta, și dintr-o nenorocire se învață multe, aceea a răpirii Aișadei fu mai puțin dureroasă.

— Ești un om de nimic, zbieră el furios la Hail Nadida. Te-am avertizat, domnule, că banditul ăsta de șeic vrea să pună mâna pe averea mea.

— Da, e o chestiune de viață și de moarte, răspunse entomologul amărât. Asta cere răzbunare! Azi-dimineață ne-am pus inelele în deget. E logodnica mea, iar sicarul[1] va pieri de mâna mea, chiar acum. Voi pregăti o caravană să-i dau de urmă… Cred că e bine să mergi și dumneata, efendi!

— Cum? se încruntă Raiz. Apoi cu o mustrare ascuțită ca un țipăt: Afacerile nu-mi permit să le părăsesc. Te credeam un om destoinic. Fă-mi dovada. Ia din caravanseraiul meu cămilele care-ți trebuie. Vei avea și banii necesari. Și acum, grăbește-te!

Îl concedie cu o strângere din umeri, a neputință, grăbit să-și reia firul discuțiilor cu alți câțiva oameni de afaceri.

---

[1] Sicar = tâlhar, asasin.

Nadida, cu sufletul răvășit, ieși murmurând pentru sine: „Ce dobitoc! Ce dobitoc!... Halal să-i fie! Oamenii ăștia de afaceri seamănă cu animalele flămânde care-și devoră puii...” Mergea cu pașii rari, fără țintă, împovărat de gânduri. Se înșela pe sine, crezând sincer că logodnica sa a fost victima unui atac banditesc al șeicului Seid El Malik. Îl cunoștea bine pe acest chipeș arab al cărui tată fusese vestit prin negoțul de contrabandă. Apoi își aduse aminte de unele dogme ale Coranului care spuneau că răgazul pregătirilor de răzbunare nu există decât patru luni pe an. Scoase calendarul și, cu chipul schimonosit de ură, își dădu seama că e timpul potrivit.

Deodată holbă ochii, văzând însemnat în notesul său data sosirii unui bun prieten din România. „Uite încurcătura naibii! Uitasem de Duma!”

• CAPITOLUL II

Locuința lui Hail Nadida semăna cu toate locuințele arabilor din jur, ale mahalalei Vahabit – un cub de o mărime potrivită, fără ornamente prețioase.

Abia sosit dimineața în Bandar Shahpur, tânărul entomolog român, Radu Duma, nu apucase să-și deșerte sacul cu noutăți, nici să-și reamintească împreună cu Nadida studenția petrecută la București, orele de studiu în căutarea cine știe cărei noțiuni de specialitate, nopțile de veghe, micile șotii făcute unul altuia. Nu apucase nici cel puțin să-și termine de povestit minunata călătorie făcută cu submarinul „Delfinul”, amenajat special pentru cercetări oceanografice, de la Constanța până la Marea Roșie, și de aici în Golful Persic.

Hail Nadida, gazda, îl întâmpinase cu voioșia lui tânără și proaspătă, ușor detașată de necazul care-l rodea pe dinăuntru. Se spovedise în treacăt, cu un surâs fals de nepăsare, istorisindu-i cum i se răpise logodnica de către șeful unui trib de beduini; dar nici această istorie nu fu dusă până la capăt.

„E o ticăloșie, gândea Duma, să-ți răpească cineva ceea ce visai că face parte din ființa ta.”

Nadida îi propuse să-l însoțească în această expediție de răzbunare.

Prietenia pentru Nadida, dar mai ales un sentiment elementar de dreptate, îl făcu pe Duma să accepte, cu atât mai mult cu cât ceea ce căuta el s-ar fi putut să găsească și în locurile spre care îl ruga prietenul să-l însoțească.

— Kalandan, mai pune o behara[2] pe cămila asta!… Onan, adă tu, în chioșcuri, carabinele! Ai, strânge chinga, că te pierdem pe drum!… Nu uitați să adăpați bine cămilele. Burdufele cu apă le pun eu…

Radu Duma, legănându-se pe balansoarul pus sub umbra unui cedru și trăgând des dintr-o narghilea așezată alături, avea senzația unor pregătiri de luptă. Cunoștea bine sufletul acestor oameni care nu îngăduiau jignirea, care socoteau legea onoarei

[2] Behara = chioșcuri împletite din nuiele, purtate de cămile.

mai presus de orice. Le știa și perseverența, gândirea vioaie, dar și parfumul spiritului, din anii petrecuți cu Nadida.

Venise din România, încrezător că va găsi pe aceste meleaguri aride, pe colinele iraniene sau prin preajma Shirazului, o gânganie, un fluture extrem de rar, a cărui speță poate se pierduse de mult. Ținea morțiș să-l afle, să-l prindă și, clasându-l, să completeze colecția de la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa”. Era un cercetător perseverent, de tipul savantului tenace, cu o pasiune teribilă pentru făpturile cu șase picioare – această clasă inelată de lepidoptere.

Vă închipuiți ce nenorocire căzuse pe capul acestui tânăr savant, ajuns la mii de kilometri de țara lui, pregătit să înfrunte orice obstacol într-o expediție proiectată să afle minunata lepidopteră *Apokolokyntosis*, văzându-și deodată speranțele spulberate.

Soarele se drapa într-o culoare cenușie. Căldura devenise copleșitoare, încingând totul, parcă până la ardere.

Duma asculta, puțin atent, chirfoseala[3] din ogradă. Totul îi părea searbăd, fără noimă, și oarecum caraghios. Cu mentalitatea lui europeană refuza să înțeleagă că un savant, chiar în devenire, cum era Hail, se lăsa ispitit să pornească după o nălucă, târât într-o aventură, când atâtea lucruri de o importanță covârșitoare ar fi trebuit să-l atragă.

Dar gândurile i se risipiră brusc, fiindcă *el ernin* – adică omul de încredere al gazdei – Kalandan, un fel de butoiaș de bere, încălecând pe un asin fu azvârlit până la picioarele lui.

— Oh, oh!… Alah, și tu, Profetule, strigă Kalandan, ținându-se de șale, cine v-a pus să faceți un dobitoc ca ăsta?

— Haide, Kalandan, scoală, omule, că întârzii, spuse Hail, neputându-și ține râsul. Te așteaptă efendi Raiz!

Măgarul se trântise pe spate și zbiera de-ți lua auzul. Era destul de grotesc să-i vezi tăvăliți în țărână.

— Cum să mă scol, efendi? zise el, ridicând puțin capul, cu o mutră hazlie. Nu pot, păcatele lui Alah…

— Pune mâna și-l ridică, zise Nadida lui Onan.

— Lasă-l, că-s de același neam!…

Radu Duma râdea din toată inima. Onan își văzu de treabă, adăpând cămilele. Kalandan sculă asinul, încălecă, dar când să iasă pe poartă Hail îl strigă, parcă sorbindu-și cuvintele:

---

[3] Chirfoseală = hărmălaie.

— Spune-i lui Raiz că pe lângă cele două mii de lire ne e de trebuință încă o cămilă.

Năduşit, ştergându-şi faţa cu o batistă scoasă din sutana-i albă, Hail se trânti pe un şezlong, alături de Duma. Ţinea pipa între dinţii galbeni şi rotea ochii cu o uimire suspectă, vorbindu-i repede, constatând că nu-i în apele lui.

Peste puţin, Kalandan intră în curte pe cămila cerută de Hail. Asinul îi urma cămilei, legat cu căpăstru de coada ei. Rotofeiul Kalandan striga cât îl ţinea gura împotriva lui Talib El Raiz, care se decisese cu greu să-i dea dromaderul.

— Nu mai înţeleg de loc ce cap de *gur*[4] sălbatic are efendi ăsta. Nu ştie că până şi regele Sasanizilor a fost înghiţit de un gur. Şi apoi, ce, ne ducem la zaiafet?

Nadida căuta să-l potolească. Onan îl aţâţa, căci îl distra limba lui ascuţită. Lui Kalandan îi plăcea să se arate grozav de învăţat. Amesteca, cu o savoare iscusită, nume şi fapte ce-i rămăseseră din câteva cărţi citite. Era curz, fiu de păstor de capre din munţii Zagros.

— Ascultă, Kalandan, zise serios Onan, de unde ştii tu, mă, atâta istorie?

— De la varul meu din Damasc, care se prinde cu măgarii sălbatici în arcan, răspunse curzul.

— Şi cum îl cheamă pe văr-tu?

— Onan! exclamă cu subînţeles Kalandan.

— Care va să zică mă faci măgar!

— Nu pe tine, pe vărul meu...

— Ştiam că tu eşti copil de pripas şi fără rude.

— D-aia nu-mi place mie să vorbesc cu nerozii, încheie Kalandan discuţia.

Hail pregătea cămila adusă. Radu Duma era bine dispus. Humorul lui Kalandan făcea din acest bondoc un personaj de arenă de circ, isteţ şi mucalit. Intră şi Duma în vorbă:

— Şi de ce s-a lăsat aşa de greu efendi al dumitale, prietene?

— Pentru că bogaţii îşi mănâncă de sub unghie.

— Dar nu-i interesul lui să-şi caute fata?

— Ce interes, efendi? Interesul lui e să-şi apere averea. Dar cu toată averea sa eu zic, că-i foarte sărac...

— De ce? făcu Duma.

— Că n-are omenie.

---

[4] Gur = măgar şi mormânt (în limba persană).

— Și pentru unu’ ca ăsta îți chinuiești tu, Haile, sufletul?

— Nu pentru el, zise moale Hail, ci pentru Aișada.

— I se scurg ochii după ea, îl apostrofă Onan.

— Știi ce? mai încercă Duma. Poate că te răzgândești, Haile, și mergi cu mine după Apokolokyntosis.

— Îți bați gura degeaba, răspunse Hail, oțețit. Uite, ți-am și pregătit cămila. Vii cu noi, că avem mare nevoie de mușchii tăi.

Privirile lui Duma se încrucișară cu ale lui Hail. În definitiv, orice deplasare în afara orașului, împreună cu Nadida, nu putea să-i aducă decât surprize. Nu voia să arate că se face și el părtaș la urmărirea răpitorului, dar înăuntrul lui avea convingerea că trebuie să-și ajute prietenul, chiar întrerupând căutarea insectei. De aceea protestă moale:

— Ce pot face acolo?!

— Ai să prinzi fluturi, efendi! se amestecă în vorbă Kalandan.

— Bine zice Kalandan. Ținutul e bogat în insecte, doar e patria trandafirilor și macilor. Cu graba asta n-am avut răgazul să te duc la Raiz, să-mi vezi muzeul: sunt acolo exemplare care nu se află la „Antipa”, dar figurează în toate cataloagele.

— Expediția ta e hărăzită eșecului... Asta-i credința mea, maurule. Acum, că-s arab din tălpi până în creștet – zâmbi Duma – pot să-mi dau părerea că „noi”, arabii, avem sângele răzvrătit... dar cu nomazii deșertului e foarte cuminte să fii prudent!

— Lasă, efendi, că suntem înarmați bine. Nu-ți fie teamă, te păzim noi, spuse Onan în treacăt.

— Mă credeți fricos sau laș?

— Și una și alta, vorbi Kalandan, pân’ ne-om convinge de virtute. Așa se lăuda și sultanul Abdul Hamid, și doar că n-a crăpat când a găsit în pat o ploșniță.

Când totul fu gata, Kalandan șopti ceva la urechea lui Onan și, prinzând momentul potrivit, când Duma discuta cu Hail, îl luară pe sus, suindu-l pe cămilă.

— Ia uitați-vă, fraților, pare Califul din Bagdad! glăsui Onan.

— Și nu orice Calif, adăugă Kalandan. Are măreția întâiului Abassiz. Se repezi și-i aduse plasa de prins fluturi, adăugând: Ia, preaslăvite stăpâne, spada ta!

Se stârni o veselie nemaipomenită. Duma acceptă de bunăvoie acest joc de copii mari, care îl mai scotea pe Hail din mahmureală.

Încălecară și ceilalți, și „caravana” porni spre drumul Shirazului, cum îi îndrumase Zohac.

Nu se știe ce îl determinase pe șeicul El Malik să indice, prin Zohac, taina de nedezlegat a drumului pe care dispăruse cu fata furată. Poate că șeful beduinilor să se fi gândit mult mai departe, să producă panică în rândul urmăritorilor, dacă aceștia s-ar fi încumetat să-i ia urma, sau, poate, nici nu era la mijloc o taină, și juca cu cărțile pe față.

Spre surpriza lor, în drum li se alătură Zohac, pe altă cămilă, zicând că l-a trimis stăpânului său, tatăl Aișadei.

Caravana expediției, în care se afla entomologul Radu Duma, înainta prudent pe drumul Shirazului, intrând într-un ținut nisipos, anevoie de străbătut, numărând acum cinci călători. Soarele de sticlă mișca la suprafața nisipului apele depărtate ale mirajului.

Kalandan avusese ideea, ca unul ce mai trecuse pe acolo, să nu țină drumul cunoscut de alte caravane. Spunea că dacă vor grăbi pasul ca de gumă al cămilelor, ocolind platourile scunde ale deșertului, vor înjumătăți drumul, deși Zohac se împotrivise.

Onan se împotrivise și el, iar acum îl șfichiuia cu vorbe neînțelese de Duma, dar usturătoare pentru Kalandan:

— Ar trebui să-ți trag un glonte, și să te las ospăț șacalilor!

— Nu s-ar sătura cu o porție ce trage nimica toată la cântar… Cu tine ar fi altceva!

Duma, legănat între cele două cocoașe ale cămilei, avea o anume îngăduință pentru cei doi scutieri. Căuta să repete în gând unele cuvinte ale lor de care s-ar fi putut să aibă nevoie. De fapt îl cuprinsese o reverie nostalgică, pentru că străbătea întâiași dată asemenea meleaguri. Își pregătise mai dinainte plasa cu coadă lungă, să prindă gâze, așa cum proiectase încă din Bandar Shahpur. Deocamdată nu văzuse nimic care să-i atragă luarea-aminte. În preajma platourilor stâncoase, încălzite de același soare neînduplecat ce le macină zi de zi ca să le preschimbe în felii de nisip, nu se aflau decât roiuri de muște mari și gângănii neînsemnate. Își spunea în sine că poate Onan avusese dreptate, că dacă ar fi apucat pe partea de est, unde harta arăta în verde deschis ostroave de vegetație, și-ar fi umplut poate trusa cu unele specii de hexapode. Urcușul era greu. Grote mari, căscate, de înălțimea unui om călare, lespezile

sfărâmicioase îi sileau să urce în rând ținând de căpestre cămilele, la distanță potrivită.

Ochii ageri ai lui Duma descoperiră, lipit de stâncă, un fluture alb, neobișnuit de frumos. Cât ai clipi, cu plasa în mână, încercă să urce de-a bușilea până la el, dar unde punea piciorul, roca se surpa. Kalandan făcea mare haz:

— Lasă, efendi, că ți-l prind eu cu turbanul!

Dete fuga, ocolind râpa, ochi un loc potrivit, se lungi pe burtă și haț! fluturele rămase prizonierul cialmalei[5]. Se întoarse triumfător și, când s-o scuture în trusa lui Duma, fluturele își luă zborul.

— Ptiu, gânganie afurisită! zbieră Kalandan. Ești mai iute decât zeița Isis.

Duma, întinzând repede plasa, îl prinse iarăși. Era bucuros pentru prima izbândă. L-ar fi scos, să-l observe mai bine, dacă Nadida nu i-ar fi grăbit la drum.

Coborâră podișul și, ca să-și mai odihnească cămilele, făcură un popas la umbra unei stânci încovoiate.

Cu această ocazie, observară lipsa lui Zohac. Cămila lui probabil urmase celelalte cămile, însă el nu era de găsit. Se făcură tot felul de presupuneri îngrijorătoare, ceea ce îi obligă să-și ia carabinele în mâini. Toți fură de părere să se depărteze de colină, spre a se feri de vreo surpriză.

— Nu știam eu? zise Onan. Zănatecul ăsta de Kalandan ne-a înfundat în pustie, și dracul mai știe pe unde ne-om afla. Trebuia să ținem drumul spus de Zohac.

— Ia mai lasă-l tu pe ăla, că n-ajungi bine, dacă te iei după el! îi întoarse vorba Kalandan.

Nadida credea de-a binelea că Zohac a căzut într-o râpă și l-a înghițit nisipul mișcător. Sau cine știe peste ce altă năpastă dăduse. Singur Duma își ținea calmul, căutând să vadă dacă se aflau în nisipul răscopt niscai vietăți. În jurul unui saxaul[6] dădu peste un cărăbuș cu trei coarne, de o formă ciudată.

Platoul se pierduse în zarea alburie. Hail cerceta din când în când, cu binoclul, întinderea nesfârșită de nisip.

— Ia vezi, Radule, nu cumva mă înșală ochii?

Duma privi prin ochean și i se adresă:

---

[5] Cialma = turban mare.

[6] Saxaul = copac fără frunze, care crește în nisip.

— Se pare că sunt două puncte mișcătoare. Eu zic să ne oprim. Dacă după câteva minute le vom mai vedea, și n-a fost o înșelătorie a mirajului, ne urmăm drumul.

După câteva momente de așteptare, Onan fu acela care, luând binoclul de la ochi, vorbi:

— L-am recunoscut, e Zohac! Dar de ce sunt doi?! Nu cumva zarea asta mincinoasă îl răsfrânge ca într-o oglindă…

Treceau ocheanul de la unul la altul și fiecare spunea câte ceva, fără însă a ghici întocmai. Acum se deslușeau bine siluetele înotând în rumegușul de sticlă al nisipului. Se apropiaseră într-atât, că ciudata lor nălucire deveni dintr-o dată realitate.

Zohac aducea cu el un bătrân înalt și deșirat, a cărui bizară înfățișare uimi mai cu seamă pe entomologul român. Cel pe care îl aducea era un derviș[7], din secta urlătorilor, îmbrăcat ca o mascara, într-un mod care-ți inspira groază. Avea obrajii și mâinile vopsite într-o culoare de sânge închegat, iar ce se mai vedea din trupul lui acoperit pe jumătate de un veșmânt din petice de toate culorile era boit în roșu și negru.

O asemenea stranie înfățișare, deși neliniștea chiar pe cei trei arabi, pentru Duma avea aerul unei bufonerii.

Cum îi zări, dervișul, ridicând brațele spre cer sau trăgându-se de barba lui albă și rară, începu să urle cu putere versete din Coran, ca acele din *al Fatiha*:

> *Vi se va întâmpla ceea ce Alah a hotărât*!
> *Credința e un hatâr al lui Alah, el îl acordă dacă vrea.*
> *Pe voi nu vă va durea capul, și nu veți fi niciodată beți.*

— De unde l-ai cules pe pustnicul ăsta? întrebă Duma.

— Era într-o grotă, efendi. M-am gândit că n-ar strica întâlnirii noastre cu beduinii. Ei au un mare respect față de „omul lui Alah”.

— Cu ce-l cărăm de-aici, la asta nu te-ai gândit? se răsti Onan.

— Merge pe cămila mea…

— Te descurci cum știi cu dervișul, interveni Hail. Asta ne ține în loc!

Caravana porni lăsându-l pe Zohac cu pustnicul. Dar nu după mult timp Zohac li se alătură:

---

[7] Derviși = pustnici persani îmbrăcați bizar.

— Cum ai scăpat de el? se interesă Duma. Te-a întrebat ceva?

— Nimic. L-am părăsit pe când îngenunchease, să-și facă rugăciunea de amiază. Mă ținea în loc…

— Curioasă creatură, mai zise Duma apropiindu-se de Hail. Atât de curioasă, încât n-aș face un păcat să zic că șeicul ne iscodește în taină.

— Crezi că dervișul e un spion?

— Nu pun mâna în foc, dar s-ar putea. Da’ lămurește-mi și mie de ce spune Zohac că unii oameni îi respectă?

— De ce? Întâi pentru ciudățenia lor, al doilea fiindcă dervișii au un mare dispreț pentru bunurile pământești și pentru lumea vanităților ei.

Apoi Nadida scoase busola și constată că sunt la N-E de drumul cunoscut al Shirazului. Îl chinuia gândul că omul credincios al Aișadei, Zohac, îl putuse minți. O tulburare mare îl cuprinsese, dar nu îndrăznea să o destăinuie, de vreme ce-l trimisese chiar tatăl fetei… Poate se înșela.

De câteva ori acul busolei își modificase bătaia, și imaginându-și drumul parcurs avu impresia că se încrezuse prea mult în limbuta lor călăuză.

— Las-o naibii de jucărie, spuse Kalandan, parcă ghicindu-i gândul. Nu mai avem mult până departe. Pe Alah, îți va cădea în brațe Aișada, mai curând decât te aștepți… Știi dumneata că drumul ăsta e mai scurt de trei ori ca ălălalt? De unde să știi! Kalandan știe, că a vrut să rămâie în pustiu, să se facă derviș.

— Dacă-i așa, de ce nu-l folosesc caravanele? întrebă Duma.

— Iată o întrebare cu rost, clipi curzul. Ălălalt drum, efendi, o avea el ocoluri, însă-i mai bun. Și cu asta tot nu ți-am spus nimic. Îți spun acum: se află acolo înșirate, ca o salbă de mărgăritare, locuri de verdeață, oaze, ca în sânul lui Abraham.

În fața lor, nesfârșita zare galbenă se unea departe cu cerul care și el împrumutase culoarea nisipului. Nadida scrută zarea și observă că terenul se accidenta. Vorbi lui Kalandan:

— Iar dăm de un platou?

— E ultimul. Acolo e și ceva verdeață pe poale. Știu eu o ascunzătoare de toată frumusețea, să-l întâmpinăm pe El Malik.

Pe măsură ce se apropiau de colină, toți erau acuma însuflețiți de o încredere avântată. Și, urcând pe povârnișuri, trecură de partea cealaltă unde, spre mirarea lui Onan, aflară drumul căutat.

Colina era nisipoasă spre vârf, în poale era însă împădurită cu cedri pletoși, curmali și chiparoși. Un ochi de apă limpede, ieșit ca prin miracol, aducea o răcoare plăcută. Puțin mai departe, în vale, se vedea un sat de colibe.

Nadida își făcu socoteala că greoaia caravană a șeicului nu avusese timpul necesar să ajungă aici. Se bizuia pe destoinicia tovarășilor săi, și după ce se sfătui cu ei hotărî ca pipernicitul Kalandan să rămâie de pază la cămile, împreună cu Zohac. El, cu Duma și Onan, după ce se înviorară spălându-se, coborâră să găsească un loc potrivit. Așteptau înfrigurați, așezați lângă niște tufe, când deodată Onan zări prin frunziș un cap de beduin.

Abia apucă să-i înștiințeze pe ceilalți, că și dispăru în spatele tufelor. Alergară fiecare în altă parte, scotocind tufișurile. Duma fu primul care dădu peste un beduin, gata să-i înfigă cuțitul în spate. Se întoarse brusc și-l snopi în lovituri de pumni. Beduinul nu se dădu bătut. Apucă iute cuțitul, care îi scăpase, și se năpusti ca o panteră. Cu un picior înainte, Duma făcu o fentă care puse pe arab la pământ. Îl lovise cu atâta putere, că iscoada lui El Malik abia târziu își veni în simțiri.

Hail și Onan somaseră cu carabina un alt beduin care nu se împotrivi să se predea.

La cercetare, beduinii recunoscură că șeicul avea obiceiul să trimită în recunoaștere câțiva oameni. Unul din ei apucase să încalece și să se facă nevăzut, cu toate că Onan pretindea că l-a rănit serios, trăgând după el. Și, culmea, Zohac dispăruse și el cu iscoada care izbutise să fugă! Le era limpede acum povestea cu dervișul adus de „omul de încredere” al Aișadei.

Prizonierii fură dați în paza lui Kalandan. Ceilalți trei se întinseră la umbră, în așteptarea caravanei lui Seid El Malik.

• CAPITOLUL III

Tribul de beduini „Sesaran” era o ceată nomadă de arabi rătăcitori, al cărui șef, El Malik, avea dreptul de viață și de moarte asupra supușilor. Caravana tribului se compunea din 150 de bărbați vânjoși, călări pe tot atâtea cămile și cai pur sânge, înarmați până-n dinți, oameni aspri și cruzi, neînduplecați la fire și fără a se da în lături de la orice blestemăție, dacă în drumurile străbătute de ei bănuiau numai că li se închid căile „negoțului”. Își purtau femeile și copiii în peregrinări nesfârșite, prin deșerturile nisipoase, așa cum îi mânau interesele – când pe marginile povârnite ale golfului Persic, când trecând prin teritoriul neutru, Kuwait, până în nisipurile fierbinți ale Arabiei Saudite.

Necinstitele afaceri de contrabandă, cu hașiș luat din Shiraz – patria florilor de trandafiri și maci – și transportat până în portul Kuwait, în căpestrele duble anume întocmite ale cămilelor, îi asigurau șeicului un venit puțin obișnuit. Dar nu scăpa nici de hăituirea autorităților care-l încolțeau ca pe un șacal, luându-și de cele mai multe ori partea leului, căci abilitatea lui El Malik nu dădea totdeauna roadele așteptate.

Șeful era un om tânăr, chipeș, a cărui privire scăpărătoare pe sub sprâncenele-i negre și îmbinate îi da o înfățișare hotărâtă, ca de piatră colțuroasă. Deși tânăr, după moartea bătrânului său tată, Ciaban ibn Seran ibn Essad ibn Hassan El Malik, beduinii îl aleseseră șef pentru multele sale isprăvi și pentru cutezanța cu care izbutea să țină – cu firea sa violentă – supușii într-o ascultare deplină.

•

Acum caravana beduinilor înainta repede, cu toată laia, pe drumul Shirazului, după ce săvârșiseră cea mai grozavă ispravă în orășelul de coastă Bandar Shahpur, la capul de N-E al golfului Persic – o azvârlitură de praștie de marele port petrolifer Abadan.

El Malik strângea la piept pe minunat de frumoasa Aișada, cea cu ochii de lăstun.

Zâmbea viclean în barba lui mică și gândea că treburile îi reușiseră mai bine decât s-ar fi așteptat. Avea de acum odorul,

bijuteria nepreţuită după care îi arsese sufletul atâta vreme, pe această fermecătoare fată care-i aprinsese inima. Însă zâmbetul lui tăios arăta o împăcare cu sine şi pentru alte lucruri decât pentru dragostea ce i-o purta Aişadei. El Malik, acest om care se conducea după legile aspre ale deşertului, se vedea acum stăpân pe situaţie. Tatăl logodnicei – gândea el – va fi silit să consimtă, vrând-nevrând, la planurile sale bine înjghebate. Tribul lui El Malik era desconsiderat de celelalte triburi rătăcitoare, pentru că numărul fetelor întrecea cu mult pe cel al bărbaţilor şi, deci, era un semn al slăbiciunii tribale. Spera că o dată cu fata va pune mâna pe o sumă importantă, ce-l va ajuta să cumpere copii din alte triburi.

Nu-şi făcea însă iluzii că nu va fi urmărit de bancherul arab. Bănuia că, întărâtat de dispariţia fiicei sale, Raiz nu-l va cruţa. Ştia şi că puterea banului va pune în mişcare agenţi, comisari şi urmăritori. Semeţia lui însă nu-i da strângeri de inimă. Ştirile rele le-ar fi putut afla la timp, căci pretutindeni avea oameni de-ai săi. Pe deasupra se bizuia pe romantica fiică a bancherului, care-i dovedise că-l iubea cu înfocare, împotriva voinţei tatălui ei, fiind subjugată de acea zeiţă a dragostei legată la ochi, ce nu ţine seama decât de pornirile inimii.

Nu de mult, şeicul, umblând singur la Bandar Shahpur, întâlnise întâmplător pe aceea ce acum, în legănarea de corabie a cămilei, visa, parcă furată de o nelinişte, pe braţul său musculos. Îşi aminti că era însoţită de acel om scund şi gros, temut, prin bogăţia lui neasemuită, chiar de cei mai bogaţi oameni din Teheran. Atunci pleoapele Aişadei tremuraseră mărunt, la primul fior al dragostei. Pe urmă, câteva întâlniri secrete, nevinovate, folosind drept unealtă docilă pe vicleanul slujitor al fetei, Zohac.

— La ce te gândeşti, iubita mea? spuse deodată şeicul, convins că gândurile fetei nu erau departe de ale lui.

— Acasă… răspunse simplu. Câtă zarvă trebuie să fie acolo! Tata mă iubeşte… Negreşit, a pus pe urma noastră urmăritori. Apoi cu altă voce: Numai tu, dragul meu, mi-ai rămas pe lume.

Seid El Malik râse scurt, scuturându-şi umerii puternici şi dezvelindu-şi dinţii albi, strălucitori, ca de carnivor.

— Tu vei fi prinţesa tribului Sesaran, beduinii ţi se vor închina ţie ca unei zeităţi. Iubirea noastră va fi tot ce se poate închipui mai frumos…

Caravana își potolise galopul, căci urcușul devenise mai greu pe colinele scunde, puțin împădurite.

Pe neașteptate, Mutalib, ajutorul șeicului, sosi să-l înștiințeze că iscusința iscoadelor trimise în cercetare dăduse greș și că unul din beduini se întorsese în goana calului, ciuruit de gloanțe, împreună cu Zohac.

Seid El Malik, auzind că doi din beduini îi fuseseră prinși, turbă de mânie. Se potoli numai când află că în oază nu erau decât patru inși. Socotea că nu puteau fi decât oamenii lui Talib El Raiz, și poate chiar el însuși printre ei. De la Zohac nu mai avu ce afla în plus și se înfurie pe lașul slujitor care se întorsese prea curând.

— Draga mea, îi vorbi apoi Aișadei, răzbunarea și legile deșertului cer dinte pentru dinte. N-aș vrea totuși să începem dragostea noastră cu un mormânt în față. Oricum, e tatăl tău! Voi porunci să nu curgă sânge…

— Îți mulțumesc, șopti fata. Dar dacă te va ucide…

— Fii fără grijă! Pustiul ține cu mine. Și deocamdată urmăritorii sunt puțini. Va trebui să încuviințeze unirea noastră. Răscumpărarea însă o va hotărî sfatul tribului. Cred că nu-l va spăla decât aurul lui…

— Are atâta, zise fata, că va putea să îmbrace tot tribul în aur.

— Cu atât mai bine! făcu El Malik.

Aișada nu se dumirea însă cum de izbutiseră urmăritorii să le-o ia înainte. El Malik o lămuri: cunoștea drumul pe care ei l-au urmat, dar locul era blestemat de tată-su care-și găsise moartea acolo.

Porunci scurt lui Mutalib ce avea de făcut când se vor apropia de oază, și mai ales să ia măsuri ca să meargă caravana strâns, în așa fel, încât luptătorii să încercuiască ca un zid femeile și copiii. Porunca se îndeplini, iar acum caravana semăna cu un arici uriaș. Când trecură prin dreptul colinei, trei bărbați în straie arabe, bine înarmați, îi somară să oprească.

Necunoscuții deschiseră focul, trăgând cartușele în vânt, să-i intimideze, nimerind chiar o cămilă, dar se părea că beduinii erau un convoi pașnic. Instruiți să nu deschidă focul decât la porunca șeicului, ei își apropiară mai mult rândurile.

Aișadei i se dădu un cal, și Mutalib fu însărcinat să o apere. El Malik ieși din convoi și, fulgerând în sus spada de Damasc, cu o voce turbată strigă:

— Serai! ceea ce însemna – după înțelegere – să pornească toți înainte, cu toată graba. Cămilele și caii caravanei se îndepărtară în goană. Șeicul socotise să înfrunte, doar cu câțiva supuși ai săi, pe urmăritorii ce nu păreau primejdioși. Totul se produse atât de repede, încât cei trei necunoscuți nu apucară să mai tragă. Șeicul, împreună cu patru beduini săriseră jos de pe cămile și se apropiau cu cutezanță. El Malik înțelese că ar fi putut să fie curățați din câteva focuri. Dar îndrăzneala „șefului” era atât de mare, că mai în toate împrejurările privea moartea în față. Totuși nu se putea spune că se aventura fără a chibzui. Socotise încă de la primele focuri trase că nu avea de-a face cu niște oameni primejdioși, și nici cu cine știe ce vânători iscusiți ai deșertului. Înaintau furișați după copaci, cu cuțitele în dinți, având pistoalele îndreptate spre țintă. Când fu la câțiva pași, îl recunoscu pe rivalul său Nadida, care-l aștepta cu cuțitul scos, intimidat de îndrăzneală. Duma și Onan, cu răsuflarea întretăiată, pândeau înfierbântați, gata să-i sară în ajutor.

El Malik izbucni într-un râs sarcastic. Îl măsură din ochi, făcu un semn cu capul beduinilor, iar el sări ca un jaguar la găliganul ăla de „arab”, un munte de om, care-i strigă:

— Bate-te cu mine, dacă-ți dă mâna!

Se încinse o luptă neobișnuit de aprigă. Hail Nadida nu putuse rezista, zăcea legat burduf cu fața în jos, la fel ca vărul său Onan. Numai Duma rămăsese sprinten și ager în picioare. Când El Malik se repezi cu cuțitul, îl pocni peste gleznă atât de tare, că arabul scăpă cuțitul; un pumn proiectat în marginea bărbiei îl dădu peste cap. Înfuriat, El Malik – recunoscând că era o lovitură de maestru – își adună forțele. Radu stătea calm, așteptând. Arabul, năucit de prima lovitură, căuta din ochi o parte mai vulnerabilă. Dar nici nu apucase să lovească, că alt pumn căzu greu ca maiul, zdrobindu-i arcada. Înjurăturile șeicului, ațâțat, curgeau furioase. Cu o săritură dibace, Duma îl izbi cu pumnii în fălci. Șeicului îi săriră în ajutor și ceilalți trei beduini. Acum, în încăierare, pumnii lui Radu răsunau în toate părțile.

Kalandan, care fusese lăsat să păzească cămilele și iscoadele, se apropie tiptil și, profitând de neatenție, vârî capul printre picioarele unui beduin, aruncându-l grămadă. Nimeni nu și-ar fi închipuit că un tăvălug scurt și gros, cum era Kalandan, ar putea trânti cu asemenea iuțeală un om de trei ori mai voinic ca el. Îl

legă de un copac cu o frânghie și, râzând cu gura lui știrbă, îi zise:

— Stai aici, frumușelule!

Dar nu avu noroc. Un alt beduin îl întâmpină, și Radu îl zări uluit cum își încrucișa cuțitul cu adversarul. Retrăgându-se ușor, mută terenul bătăii în apropierea lui Kalandan, căci situația cerea să aibă o acoperire. Se rezemă deci de trunchiul unui copac și, cu o însuflețire nemaipomenită, lovea adversarii cu sete. Totuși lupta rămase indecisă. Kalandan, rănit, o luă la fugă, iar el, cu tot ritmul rapid al pumnilor, se văzu nevoit să abandoneze lupta. Arabii tăbărâră buluc și-l legară.

Îi dezarmară, le luară cămilele și, după cât se bănuia din șușotelile lor, se înțelegeau, desigur, să-i judece. Nadida, care între timp fusese ridicat, spumega înfuriat, amenințându-i. Din puținele vorbe arabe pe care le înțelegea, Radu își putea da seama că li se pregătea ceva cumplit.

— Gânganie afurisită, i se adresă El Malik lui Nadida, am să te schingiuiesc fără milă!

— Sunt în mâinile tale, șacalule! Dar nu-ți închipui că fapta ta va rămâne nerăzbunată. Cu mine poți să faci ce vrei, dar omul ăsta e vinovat doar de o prietenie sinceră. El este un străin, dacă îl schingiuiești, fii sigur că-ți vei primi pedeapsa.

El Malik se schimonosi la față, ochii lui se înroșiră de o mânie cumplită. Se apropie de Duma, îl cercetă ca pe o vietate rară, în care intra ură amestecată cu admirație. Cu un gest brutal îi smulse turbanul. Îl mai privi încă o dată cu ochii înjumătățiți, sâsâind printre dinți: „A dracului fiară!”

— Străin?! Nu-mi pasă că-i străin! răcni el. Are să-și ia pedeapsa.

El Malik se-ndepărtă, poruncind să se sape o groapă în duna de nisip de pe colină. Între timp ajutoarele lui ridicară pe ceilalți doi și-i așezară pe cămile, ca pe niște burdufe. Iar când groapa fu gata îl vârî pe Duma până-n gât în nisipul fierbinte ca jăratecul, îngropându-l în picioare, cu capul gol în văpaia soarelui.

Entomologul își privea moartea cu resemnare. Ca să protesteze ar fi fost cu totul naiv. Un asemenea barbar ca El Malik nu s-ar fi înduplecat să-i schimbe supliciul.

„Mai bine m-ar fi spânzurat”… își zise Radu Duma.

Beduinii încălecară și porniră în goană să-și întâlnească caravana, lăsându-l pe nefericitul entomolog să-și dea duhul în groapa morții.

„Nici n-am apucat asfințitul”, mai gândi Radu.

Fierbințeala nisipului încins, care îi strângea trupul, era așa de puternică, încât simțea toți nervii răsucindu-se în el: parcă ar fi fost dat pe răzătoare. Pedeapsa semăna cu o incinerare de viu. Soarele îi înfigea în creștet săgețile neîndurătoare, iar o sete ucigătoare îi cotropea sufletul. Sângele-i clocotea, năvălind în creier. Își auzea inima bătând în urechi, cu un ropot de explozii dureroase, atât de dureroase încât grumazul i se frângea moale; capul îi cădea în nisip, frigându-i obrajii și barba.

Se iviră deasupra capului un stol de păsări negre, cu un croncănit cobitor, așteptând să-i ciugulească ochii.

O dată leșinase, pe urmă se trezise, și în aburul minții își adusese aminte de fluturele Apokolokyntosis, pentru care venise aici. Se gândi că va muri curând de insolație, și imediat leșină din nou. Avea viziunea unor fluturi-reptile, care îi umblau cu ghearele prin creier. Niște greieri enormi, cu chipul lui El Malik, sunau din niște darabane înnebunitor…

Se trezi la umbra deasă a unui cedru, cu Kalandan aplecat asupra lui, care-i dădea să înghită lapte de cămilă și-i făcea mișcări să-și vină în simțiri. I se părea că trecuse peste el un timp nesfârșit.

— Bre, efendi, zise Kalandan, nici Hobal, zeul zeilor, n-ar fi putut îndura cuptorul lui Phalaris.

Radu Duma auzi vorbele ca prin vis. Zâmbi, cu o privire recunoscătoare. Arabul era un exemplu rar de bunătate și duioșie.

Apoi se ridică în picioare, înviorat. Rezistența lui fizică se dovedise, cum spusese curzul, extraordinară. Cugeta amar la întâmplări și la soarta ce-i hărăzise șeicul. Nu-l slăbea gândul că El Malik se va răzbuna pe Hail într-un chip și mai hain. Deși gândul la fluturele Apokolokyntosis îl urmărea cu o stăruință de neînlăturat, se hotărî să ia urma cruntului stăpânitor al nomazilor, până se va mai putea face ceva. Kalandan își rotea ochii lui mici, șireți, parcă stându-i pe limbă să spună ceva. Duma era însă absorbit de gândul că li se furaseră cămilele. Aceasta îngreuna starea lucrurilor.

— Ne-a băgat la grea chichiță șeicul… spuse ca pentru sine Duma. Trebuie s-o luăm pe jos, ca dervișii, prietene.

— Da’ de ce să obosim picioarele?… Ia mai înghite niște lapte, să te întărești.

Duma duse la gură ulcica de lut, întrebându-l:

— N-ar trebui să păstrăm pentru drum laptele ăsta de capră? Cine știe dacă vom mai găsi ceva să punem în gură…

— Ăsta-i lapte de cămila, efendi, nu de capră.

— De cămilă? ridică a mirare din sprâncene Duma. Tot e bine, dacă ne-a mai rămas o cămilă.

— Ne-au rămas două, râse Kalandan cu toată gura.

— Ai halucinații, băiete? Ori ai băut hașiș?

Drept răspuns curzul păși grăbit și aduse de dârlogi, din niște tufișuri, două cămile. Entomologul rămăsese cu gura căscată. Erau altele decât cele furate de beduini.

Kalandan îl lămuri:

— Am eu un neam de curzi în satul din vale, unde am dat fuga să-mi îngrijesc rana. Le-am împrumutat de acolo. Ce oameni buni, efendi! Ce oameni!… Voiam să iau numai una singură, dar p-ormă mi-au zis: „Ca să ușurați calabalâcul vostru, ia două”. Și acum, vezi, mă făcui bogat. Neamul meu, care dacă i-aș pronunța numele ar ține un sfert de oră, că pomenește în el toți strămoșii de vreo mie de ani, nu-i chiar așa de zgârcit ca efendi Raiz. Da’ tot am să ți-l spun, să vedem dacă ai să-l ții minte. Neamul meu, efendi, se numește: Hoșac ibn Omar ibn Mohamed ibn Shacheran ibn Nisam ibn Abdurisam ibn Nefurud ibn Bahadin ibn Kalandan ibn Abdulah ibn…

— Oho, jupâne, îl întrerupse vesel Duma, e lung ca un par! Dacă l-ai lua de un capăt, ai putea să spargi capul jivinei ăleia de șeic.

Încălecară pe cămile și le puseră pe goană, până le obosiră bine.

— Tii, ce prost fusei, efendi! Nu puteam să iau doi *guri*? Se înserează, bre, și-i mai greu să-i aflăm cu adormitele astea.

Din când în când, curzul descăleca să găsească în praful cretos urmele, căci avea un simț nemaipomenit de orientare.

— Aici se fac două drumuri. Uite, urmele astea subțiri sunt numai de copite de cai: a mai trecut o caravană pe aici! Astelalte, amestecate, care duc către pădurea de colo, sunt ale beduinilor. Să grăbim, efendi, să nu ne-apuce asfințitul soarelui.

Duma coborâse și el, dar parcă nu-l auzea. Pe pășunile întinse de sesam și orz se zbânțuiau roiuri de gângănii. Erau acolo cel puțin cinci ordine de hexapode din cele zece cunoscute, formate din trei segmente unite: lăcuste (orthoptere), libelule (nevroptere), furnici (himenoptere), fluturi (lepidoptere), țânțari și muște (diptere) – pe care entomologul le prindea de-a valma în conul plasei, dând drumul celor ce i se păreau fără importanță.

— Efendi, striga din răsputeri Kalandan, hai, bre, că sărăcești ținutul! Au și ele un rost, dacă ni se plimbă prin barbă.

Radu Duma parcă avea clei în urechi. Chiar atunci când Kalandan, disperat, alergă după el și-l aduse la cămile, își arătă nemulțumirea, răstindu-se:

— Du-te singur, sâcâitule! Eu mi-am găsit paradisul pierdut…

— Ha-ha! Paradisul? se porni pe râs Kalandan. Pe Alah, fără hurii e o ispravă de eunuc. Hai de-ncalecă, că mă grăbesc…

În sfârșit porniră spre pădurea din apropiere. Printre copaci răsăriseră corturile tribului Sesaran. Vegetația aici era înaltă și deasă. Ascunseră cămilele și se strecurară tiptil să intre în pădure. El Malik pusese câteva străji care se mișcau de colo-colo.

— Fii atent, efendi, că dacă ne zăresc nu ne scapă nici profetul Zoroastru, cel ce a trăit odată în Antropatena. Lasă că le joc eu o festă, să mă țină minte. Totul e să nu te pripești. Acu' gândesc numai eu pentru amândoi, mai spuse el. Soarele va scăpăta de-ndată și musulmanii își vor întinde covorașul să-și facă rugăciunea de seară. Atunci nu mai e nicio primejdie. Îi oprește Coranul să se ridice, că se murdăresc de păcate.

La adăpostul plantelor mari, puteau zări orice mișcare din tabără. Soarele, de un roșu portocaliu, mare cât roata carului, coborî la orizont. Forfoteala din tabără se stinse, căci arabii își întinseseră covorașele și, întorși cu fața spre Mecca, căzuseră în genunchi. Ridicau brațele, apoi coborându-le spre pământ săltau posteriorul într-o desăvârșită uitare de sine.

— Și eu sunt musulman, spuse Kalandan, privindu-i, dar eu îl urmez pe bătrânul unchi al profetului: Abu-Talib, care i-a răspuns lui Mohamed în bătaie de joc: „Nu cred că respectul pentru Alah e să-ți ridici dosul în sus, lăsându-ți fruntea în jos”.

Și ca să-l încredințeze pe entomolog de cele spuse mai adineauri, trecu cu el prin fața străjilor. Niciunul nu se clinti. Toți

erau cufundați în șoptirea versetelor. Intrară în tabăra, dar nu-l găsiră nici pe Nadida, nici pe Onan. Vremea se scurgea. Răscoliră încă câteva corturi, dar parcă intraseră în pământ.

— S-a isprăvit cu ei, răsuflă greu Duma.

— S-ar putea, întări Kalandan. Hai să ne apropiem de cortul șeicului. Or fi acolo. Nu mai e decât o geană de lumină; acuși se va întuneca și, dacă nu-i dibuim, ne-or dibui ei... Atunci suntem pierduți.

Se furișară către cortul lui El Malik. Acolo dădură peste cămilele furate.

— Știi drumul! zise Kalandan. Ia cămilele și așteaptă-mă la locul nostru. Hai, mai repede!

Duma se supuse. Kalandan se depărtă, căci auzul ascuțit îi fusese atras de niște gemete curioase. Aici străjile erau duble, dar deschizătura cortului era spre apus. Îngenunche și el și, pe când beduinii se rugau, le șterpeli pistoalele. Apoi intră în cort, tăie iute legăturile ostatecilor, care își aflară carabinele într-un colț. Pe urmă cei trei oameni se depărtară. Dar înainte de a pleca, curzul ochi într-un cort burdufele cu apă și le hăcui cu pumnalul.

Apa răbufni gârlă, ca un pârâu fără stăvili. Onan era îngrozit.

— Ce dracu-ți veni, curzule?

Dar pe neașteptate se treziră cu paza, care se ridicase din rugăciune, cu poalele burnusului fleșcăite.

Pesemne că-i luase drept oamenii tribului, că le spuse:

— Da’ ce-i cu apa?

Onan fu acela care recunoscu în glasul străjii tocmai pe „dervișul” adus de Zohac. Până ce acesta să se dezmeticească, să dea alarma, îi făcu de petrecanie, sugrumându-l.

Îl traseră în cort și grăbiră pașii.

Când îi văzu, Duma amuți. Era o ispravă de neînchipuit. Primejdia care amenințase pe prietenii săi fusese înlăturată de acest bondocel, căruia și el îi datora viața. Se îmbrățișară, uitând o clipă de ceea ce îi mai aștepta încă.

— Hai, terminați, că doar nu sunteți muieri, zise Kalandan. Să ne îndepărtăm, că ne prind cum prinde efendi fluturii.

Își luară cămilele și dispărură în înserarea care începuse să mijească, făcând cale întoarsă către Bandar Shahpur.

Hail Nadida nu era mulțumit de loc de fuga asta rușinoasă din fața șeicului. Le povesti cum răpitorul Aișadei îl avertizase că

deocamdată n-avea intenția să-l sacrifice, dar, dacă într-un timp scurt nu va fi răscumpărat de Talib El Raiz, trebuia să se aștepte la chinuri îngrozitoare. Pe Aișada n-o văzuse. Credea că rivalul său ocolise să-i spună că-l luase prizonier. De aceea chinul lui sufletesc îi da o tulburare puțin obișnuită:

— Dacă voi credeți, spuse Nadida, că am să bat în retragere numai pentru că acest șacal de pustă își face planurile lui odioase, vă înșelați!

Duma era de părere să abandoneze o luptă inegală:

— Eu nu știu cum judeci, prietene, sau mai bine zis judeci totul cu ușurință. E explicabil să pui patima, dragostea ta, pe primul plan, dar să nu ne pierdem capul. Cu toată cutezanța noastră nu vom putea rezista atacurilor acestui șef de trib sângeros. Ca să continuăm lupta, avem nevoie de întăriri.

— Sunt de aceeași părere, vorbi Onan. La forță trebuie să răspundem cu forță.

Hotărâră, așadar, ca Onan să pornească neîntârziat să-l înștiințeze pe părintele fetei, să le trimită ajutoare. Rămânea ca Nadida, Duma și Kalandan, până la venirea întăririlor, să nu stea cu mâinile în sân. Fixară locul de întâlnire la grotele unde le apăruse năluca dervișului ce se dovedise a fi iscoadă. Onan porni spre Bandar Shahpur, prevenit de Kalandan să se păzească, să nu-l dibuiască beduinii, întărâtați de dispariția lor.

• CAPITOLUL IV

Odată cu lăsarea nopții, toată tabăra tribului Sesaran intrase în panică. Zarva sporea nefiresc, și murmure de protest se auzeau, amestecate cu spaima femeilor și copiilor, căci beduinii cereau apă pentru spălarea feții după rugăciune. Însă burdufele străpunse de pumnalul lui Kalandan ofereau o priveliște jalnică.

„Pazele” fură aduse de Mutalib, să dea socoteală. Șeicul le dădu pe mâna călăului, să nu-și murdărească oțelul sabiei de sângele unor porci de câine. Apoi luară măsuri de prevedere, dar încurcătura pusă la cale de curz era destul de gravă: tribul avea nevoie de apă. Le stingherea mai ales drumul plănuit să ajungă la Shiraz. Bănuitor, șeicul gândea la un trădător chiar din rândurile oamenilor săi.

— Mutalib, pe Alah, îți spun că dacă-mi va cădea odată în gheară acest bărzăune îl scalpez din creștet până-n tălpi! urlă el cuprins de furie. Te uită ce bătaie de joc! Beduini suntem noi, sau neam de *hanifi*[8]? Apoi, poruncitor: Imediat strângi corturile și duci caravana la oaza în care l-am îngropat pe străinul ăla. Ne trebuie mai întâi apă. Trimiți apoi un om la Shiraz, să-i spuie negutătorului că vom veni să ridicăm hașișul într-un răstimp favorabil... Oamenii bancherului Raiz uneltesc împotrivă-ne. Deci: întoarcem caravana către teritoriul neutru, Kuwait. Ne întâlnim la hanul „Cap de miel”. Eu pornesc chiar acum cu zece inși, să vă deschid drumul. Ai grijă, ca de ochii din cap, de Aișada.

— Am înțeles! spuse Mutalib, mijindu-i un zâmbet prefăcut.

Șeicul încălecă cu cei zece beduini pe cai iuți, și dispărură în noapte.

Când tropotul copitelor se îndepărtă, umbra lui Mutalib se strecură în preajma cortului Aișadei. Se uită înăuntru. Fata stătea leneșă, întinsă pe o laviță scundă, așternută cu blănuri scumpe și covoare de Tabriz. Își rezemase fruntea, cu părul răvășit, în palma delicată, furată de o visare fără istov.

Curând strânseră corturile, ca într-un timp cât mai scurt caravana să ajungă la oază.

---

[8] Hanif = sihastru rătăcitor în deșert.

•

La adăpostul întunericului gros, cei doi entomologi, însoțiți de Kalandan, hălăduiau în derivă pe un drum cunoscut numai de ei. El Malik și iscoadele lui trecuseră în goana cailor, fără să-i poată vedea. Curzul era vesel, văzând că din urmăriți au devenit urmăritori. Luna dispăruse și cerul negru ca păcura scânteia de puzderia stelelor. În răcoarea nopții vorbele lor aveau un ecou ciudat. Kalandan cerceta stelele ca un astrolog din Caldeea, printr-o foaie de papyrus... Era o tăcere ca în ziua facerii lumii. Muțenia cuprinsese inimile celorlalți doi călători.

Privind la cupola aurită a cerului, Kalandan începu să depene o poveste:

— Știți voi, prieteni, cum s-au ivit pe cerul Arabiei milioanele acestea de pietre nestemate? Ascultați: văzând Hobal, stăpânul lumii, cât de sărac și sterp este ținutul ăsta, semănat doar cu pulberea fină a nisipului, s-a gândit în mila lui să adauge urâțeniei această bogăție ce luminează pustiul. Dar duhul negurilor, pizmaș pe soarta oamenilor, acoperi cerul cu un zăbranic negru și des. Hobal, în bunătatea lui, socotind că este o nedreptate, trimise pe Mahom, idolul de aur adorat odată în Cadiz, care străpunse cu sulița mătasea neagră. Prin aceste lucarne s-au ivit giuvaierurile care ne veghează creștetele.

Când își termină povestirea, Nadida și Duma ridicară ochii în tărie și parcă le apăru și mai frumoasă noaptea, dând astfel uitării gândurile care-i cotropiseră până atunci, cufundându-i în tăcere. Se iviră câțiva nori ușori. Kalandan continua, în mers, să observe stelele. Curând, ca din nimic, un vânt subțire mișcă firele de nisip. Stâncile hăuiau ca trezite din altă lume.

— O să vină simunul, zise Kalandan cu o bucurie neînțeleasă. Să grăbim, să ne adăpostim...

— Și asta te bucură, prietene? spuse Duma. Nu te mai întreb ce semne îți dau de veste.

— Mă bucur, efendi, că nu le va prinde prea bine nomazilor vremea asta.

Încălecară pe cămile. Kalandan o luă înainte să recunoască grotele unde trebuiau să rămână cât timp va dura uraganul deșertului.

Norii se învolburaseră acoperind totul într-o beznă groasă. Șacalii, răscoliți din bârlogurile lor, prevesteau urgia, urlând înfiorător. Deodată răbufni simunul, amestecând în trâmbe

uriașe pământul cu cerul. Exploratorii apucaseră să intre într-o peșteră. Tunetele și fulgerele zguduiau rocile stâncilor smulse de puterea năprasnică a furtunii de nisip.

Hail Nadida era îngrijorat că, surprins de simun, s-ar fi putut ca Onan să nu ajungă cu ștafeta la destinație. Și chiar de-ar fi ajuns, acum, la revărsatul zorilor, când băierile cerului se deschiseseră, potopul de apă i-ar fi împiedicat venirea.

— E așa de însetat pământul Persiei, spuse Kalandan, că suge apa ca un burete. Însă pe mine mă îngrijorează altceva…

— Multe ne îngrijorează, spuse Duma, dar să nu mai vorbim de asta. Haide să ne odihnim…

Îl ascultară, că și ei erau rupți de neodihnă. Înainte de a ațipi, Kalandan le descoperi un lucru uimitor:

— Acu’ aflați și dormiți liniștiți că suntem tocmai în locul unde trebuie să vie preaslăvitul stăpân al aurului, efendi Talib El Raiz. Știați asta?

•

În zorii zilei, deșertul își schimbase înfățișarea cu desăvârșire. Simunul modificase fața nisipului, ondulându-l în dune. Unele stânci zăceau sfărâmate în pulbere; altele arătau ca niște metereze înalte.

Cei trei tovarăși ieșiră din grotă, fără cămile, să cerceteze împrejurimile. Printre stâncile de pe colina vecină văzură beduinii călări, care probabil îi zăriseră, de vreme ce urcau în goană. Nadida strigă:

— Ne-au descoperit!

— Treceți, cât mai e vreme, spuse Duma, după stâncile crestate, și nu faceți risipă de cartușe!

Traseră în sus, din trei carabine deodată, dar arabii nu opriră. Urcau râpele într-un iureș sălbatic, ochind cu pistoalele.

— Credeam că i-a luat dracul! spuse Kalandan. Dar și simunului îi e rușine să-i îngroape…

Un glonte din pistolul lui El Malik, trecând pe lângă urechea lui Duma, se înfipse alături.

— Aha, așa merge?! se încruntă Duma. Ridică arma și ochiul lui de țintaș dibaci ochi calul șeicului. Cam în același timp Hail reteză picioarele a doi cai ce se prăvăliră în râpă. Beduinii păreau a căuta moartea cu orice preț. Ajunși pe platoul de sus, lăsară caii, iar la adăpostul stâncilor continuară împușcăturile.

La un semn, Nadida și Kalandan săriră peste un colț de stâncă și le căzură în spate. Până să prindă de veste, beduinii ce se aflau acolo se treziră cu pistoalele la tâmplă.

— Aruncați armele! ordonă Nadida. Kalandan, leagă-i!

Beduinii încercară să scoată cuțitele, dar era prea târziu: două focuri trase de Kalandan înmuie mâna unuia dintre ei. Curzul îl recunoscu, era fratele șeicului. Ceilalți se predară.

Liniștea îl surprinse pe Duma. Sări jos să-și dea seama dacă prietenii lui nu fuseseră cumva omorâți…

Bătălia încă nu era câștigată; îi sfătui să scoată prinșii la câmp deschis, în mare grabă.

— Să ne folosim de ei ca de parapete, mascându-ne pozițiile, spuse Duma. N-are să-și ucidă el oamenii.

Făcură întocmai, cărând beduinii ca pe niște pachete.

Nadida era încercat de îndoieli. Totul îi inspira neîncredere. După ce gustase întemnițarea, cugeta numai la răzbunare. Își pierduse calmul trebuincios în fața unui rival atât de temut.

Deodată tirul se înteți, gloanțele curgeau cu nemiluita de pe un povârniș cretos, așezat față-n față cu adăpostul lor.

Ideea lui Duma se dovedi însă strașnică. Alesese și un loc ferit, lângă o stâncă dreaptă, să nu-i poată încercui. Doar Kalandan se cuibări în căușul unei stânci mai retrase.

— N-o să le țină focul prea mult, spuse Duma. La un tir ca ăsta îți trebuiesc gloanțe, nu glumă. Să ne pregătim, Haile, că vor trece la un atac fățiș…

Dar socoteala nomazilor era alta. Susțineau focul, să acopere o stratagemă ce părea să nu dea greș. Căci imediat se produse o schimbare. Folosind arcanele ca pe niște liane, șeicul, împreună cu un alt beduin, se aruncară, de pe stânca ce-i ferea, peste Duma și Hail. El Malik se pregăti să tragă. Renunță însă la pistol, fiindcă Duma trăsese lângă el pe omul care îi slujea de parapet. Hail fu însă doborât de-o lovitură, cu tocul pistolului. Kalandan era prea departe să intervină; văzuse totul, dar cum era un ochitor stângaci îi fu teamă să tragă, să nu-l nimerească pe Duma.

El Malik voia cu orice chip să dobândească un avantaj asupra acestui îndrăcit străin, despre care încă nu-și explica cum de se găsea acolo. Sări din nou la Duma, într-o curbă ageră, dar românul se aplecă. Șeicul căzu peste beduinul legat. Lui Radu

Duma i-ar fi fost ușor acum să-l ucidă, însă celălalt arab l-ar fi răpus pe el între timp.

Kalandan își isprăvise cartușele. Situația era critică. Presimțea că o să plătească scump toate neajunsurile pricinuite șeicului. Privind de pe platou, îi veni inima la loc. Nu prea departe văzu înaintând o caravană – nu putea fi decât cea așteptată. Cu o cutezanță nebunească, care l-ar fi putut costa viața, sări pe unul din caii beduinilor și, coborând la vale, fără să țină seama că ploaia de gloanțe șuiera în jur, strigă:

— Ține-te bine, efendi! Ne vin ajutoare!

Șeicul parcă fu cuprins de amok. Se vedea neputincios în a lua o hotărâre. Îi fulgeră prin minte că „ajutoarele” i-ar strica socotelile. El trebuia să-și pună în afara pericolului tribul. În sfârșit, porunci să-l ia pe Hail Nadida, pentru ca să-l poată judeca la timpul potrivit. Se apropie de Duma și, cu un rânjet, spuse:

— Ești un diavol! Cine dracu’ te-a adus pe meleagurile astea?

Duma puse pistolul pe umărul beduinului pe care îl ținea drept pavăză și-i vorbi prietenește:

— Nu vei găsi pace, șeicule, până ce n-ai să redai libertatea femeii pe care ai răpit-o…

El Malik bolborosi câteva cuvinte către arabul prizonier. Duma nu le înțelese.

— Norocul tău că ții în față pe fratele meu, Kai. Ne mai întâlnim noi! răcni înverșunat șeicul.

Era vremea să sosească caravana, prea târziu însă spre a influența în vreun fel evenimentele. El Malik lăsase, în graba de a se salva, pe fratele său, cu toate că avusese destui oameni să-l scape. Severitatea, puterea ca de Hercule a lui Duma și gândul că și-ar fi sacrificat, fără îndoială, fratele îl făcuseră să bată în retragere.

Poate că lucrurile ar fi luat o altă întorsătură, dacă caravana lui Raiz ar fi întârziat.

•

Rămas singur, pe Duma gândurile îl umpleau de neliniște. Ar fi lăsat totul baltă, dacă făgăduielile date lui Hail n-ar fi însemnat o datorie față de prieten.

Caravana urcase pe colină. La vederea ei, fratele lui El Malik păru a fi cuprins de temeri care cu greu și le putea ascunde.

— Credeam că nu te mai găsesc în viață, efendi! spuse Kalandan. Dar crede-ne că am fi vrut să venim cât mai repede cu putință.

— N-ar fi fost rău, l-am fi salvat pe bietul Hail, și poate isprăveam o dată cu daravelurile astea…

— Pesemne că așa e soarta lui, interveni Onan, apropiindu-se cu Raiz.

— Soarta?! făcu Raiz contrariat. Efendi Duma – așa te numești pare-mi-se – socoate, cred, că soarta este… vitejia! Desigur, chiar Nadida e un erou, din moment ce carnea îi e tăiată de sforile în care l-a strâns această dihanie a deșertului. Mai mult decât atât, trebuie spus, efendi, că e un savant. Sau încă nu e, dar va fi când fiica mea și averea mea îl vor face savant…

Radu Duma simți o scârbă care îi încrâncenă toată făptura. Cuvintele bogătașului, care se rezumau pentru el în zicala „banul poate orice”, îl făceau aproape să regrete că s-a băgat în această aventură.

— Dar cu vlăjganul ăsta ce-i? se interesă Talib El Raiz.

— E preavestitul și luminatul Kai-Kobad din preacinstita epocă legendară a Kai-Șacalilor din Persida cea veche, prins de efendi Nadida pe când voia să ne facă harcea-parcea, răspunse dintr-o suflare hazliul Kalandan.

— N-am înțeles nimic, zise Raiz.

— E Kai El Malik, fratele șeicului, îl lămuri Duma. L-a lăsat prizonier, neavând încotro.

— Bine, făcu Raiz, e o pradă prețioasă. Îl vom lua cu noi…

— Unde? zâmbi ironic Duma.

— Pe urmele fiicei mele, desigur! întări Raiz.

— Dar unde e fiica dumitale? Nu mai știm nimic…

— Asta o vom afla de la el! se mânie Raiz, îndreptându-se către beduin.

Efendi Talib El Raiz bătu din palme și i se înfățișară două slugi de încredere pe care le adusese cu el. Începu chestionarea lui Kai.

După o jumătate de oră de amenințări de tot soiul, fălcile arabului erau încleștate ca la început. Talib El Raiz porunci să-l supună unor suplicii îngrozitoare. Gealații aveau metode și deprinderi josnice, pe care Duma le repudia.

Totul fu zadarnic, arabul torturat nu mărturisi unde se afla El Malik. În cele din urmă făcură pregătiri să-l spânzure. Îl legară de creanga unui copac, cu capul în jos, atârnând ca un clopot.

După câteva minute, Kai începu să urle.

— Ai să pieri ca un câine! zise unul din gealați. Noi așteptăm… poate te răzgândești…

Arabul se bălăngănea, se încovoia, vrând parcă să înlăture o piatră grea ce-i strivea țeasta.

Duma era tot mai indignat. Știa că beduinul, când avusese pistolul în mână, îl întrebuințase cu sânge rece. Entomologul gândea însă că omul se deosebește de viețuitoare tocmai prin însușirea ce i-o dă judecata. Motivul acesta îl făcuse să ducă mâna la carabină, de câteva ori, căci arabul parcă era pe punctul să-și dea suflarea.

— Mai ai câteva clipe, zise Raiz. Așteptăm…

— Kuwait… șopti Kai, cu ochii scoși din orbite.

— A dus-o la Kuwait? repetă interesat Raiz.

— Da…

— Așa, băiete, vezi că poți să fii și cinstit!…

De unde stătea, Duma cronometra timpul. Deodată înălță carabina și ochi sfoara de care atârna Kai. Beduinul se prăbuși ca un corp mort pe nisip. Fapta entomologului fu pentru unii neexplicabilă.

— Ce îți veni, efendi? se precipită, surprins, bogătașul. Te-a cuprins fără veste mila? Ai un ochi ager…

— Da, acum am alți ochi… Cât privește „mila” de care vorbești ea e făcută pentru oameni.

— Ai o criză de conștiință? îl înfruntă ironic Raiz.

— Poate. Eu judec că e altceva să te bați cu un ins care se mișcă în voie, și că miroase a lașitate să-l privezi de a se apăra. În felul ăsta e ca și cum ai silui natura…

— Ai dreptate, efendi! se amestecă Kalandan. Orice zel contra naturii te costă.

— Cu astfel de idei, efendi Duma, nu ajungi prea departe, zise Raiz. Apoi adresându-se oamenilor lui: Pregătiți-vă de plecare către Kuwait!

Entomologul român rămăsese într-o meditație gravă. Se auzi strigat de Talib El Raiz:

— Nu vii, efendi Duma? Întârziem! La Bandar Shahpur am atâtea treburi – și se pierdu într-o mormăială neînțeleasă: O să ne-o ia înainte…

Duma se lupta cu el însuși între dragostea ce i-o purta lui Hail Nadida și disprețul pentru acest rechin al afacerilor.

Se hotărî cu greu să-i urmeze, poate și din pricină că era copleșit de o imensă singurătate. Aștepta să se ivească o rază de lumină în încordarea de până acum. Dorea să-și revadă prietenul, ca aspirațiile lor de oameni de știință să capete o înțelegere mai clară.

Caravana se puse în mișcare, alăturându-i-se Duma și Kai El Malik, fratele șeicului, legat fedeleș pe cal.

• CAPITOLUL V

În cele câteva zile care urmară, caravanei bogătașului Talib El Raiz nu i se întâmplă nimic deosebit. Radu Duma era cât se poate de bucuros că putea să-și vadă liniștit de colecționarea lepidopterelor sale, înmulțite în trusa de care nu se despărțea.

De la locul întâlnirii cu beduinii, la sud de paralela 30°, pe drumul care duce spre frontiera teritoriului neutru Kuwait, entomologul trăise cea mai puternică beție a sufletului său. Cercetătorul român se rătăcise în căutarea unei insecte tocmai când caravana se îmbarcase să treacă Eufratul. Era de fapt o a doua întârziere pricinuită grabei lui Raiz, pentru că aceeași minusculă și păroasă gânganie îl mai făcuse să alerge și pe malul împădurit al Tigrului. Acum o prinsese, și gândul îi era numai la ea. Dacă era cumva celebra raritate *Apokolokyntosis*?

•

Natura era încărcată de o neasemuită bogăție de plante cu frunzele late: tufișuri cu flori viu colorate, tivind marginile drumului, împrăștiind miresme dulcege, atrăgând roiuri de fluturi scânteietori – mari cât palma – a căror fâlfâiri se amestecau cu țârâitul sonor al lăcustelor și mișunei de efemeride.

Peisajul se schimba la fiece pas. Fiecare loc purta adevărate semne aducătoare de amintiri. Și cum una din cele mai minunate amintiri era arta cântecului liber – căci fiecare arab călător este un poet – Kalandan începu să improvizeze:

Ne umbresc smochini, santali,
În deșert pândesc șacali
De pe mal de Eufrat,
Rodiu apa a-nsângerat.

Când isprăvi cântecul, figura până atunci posomorâtă a prizonierului Kai se lumină, apoi ochii săi de leopard aruncară un snop de scântei de ură neputincioasă.

— Ți-e greu, frate? întrebă Kalandan cu o voce anume.

Beduinul lăsă capul în piept, fără să răspundă. Curzul parcă picura venin în inima liberă a acestui om curajos.

Se gândea Kai El Malik cum să scape din convoi? Sau pe unde hălăduia tribul său de nomazi?

Nu avea de unde să știe că fratele său, șeicul, nu uitase de el.

•

Despre Hail Nadida, pe care îl ținea ascuns sub pază bună, El Malik nu pomenise nimic Aișadei.

Acesta ceruse s-o vadă și să-i vorbească. El Malik se înfuriase, crestându-i obrazul cu gârbaciul. L-ar fi suprimat pentru cutezanța lui, socotită ca o obrăznicie, dar se gândea că ițele erau destul de încâlcite acum, când nu știa nimic de soarta ce i-o hărăzise „străinul acela” fratelui său Kai.

În schimb, nu trebuia să sufere nicio amânare ajungerea caravanei la Kuwait, deoarece Saharan aștepta cu sufletul la gură livrarea mixturii de hașiș cerută de Sir Oliver Upperood din insulele Bahrein. Oricum, trebuia să fie înștiințat că împrejurări de o altă natură făcuseră să nu poată ajunge la Shiraz. Nu nesocotea nici faptul că bogătașul Talib El Raiz îl hăituia ca pe o fiară a junglei, să răzbune răpirea fiicei sale.

Nu s-ar fi dat în lături să-l aștepte, chiar în acest popas, să-l înfrunte, însă experiența căpătată de la răposatul lui tată îl învățase să umble precaut și pe mai multe căi, când era vorba să-și ajungă scopuri diferite.

Dacă ar fi știut că Raiz forțase cu mâna lui tăria de cuget a lui Kai, și se aflau deja în hanul lui Saharan, poate că șeicul ar fi întors lucrurile în favoarea lui.

Era înfierbântat de năvala gândurilor, dar decis să-i stoarcă bancherului o sumă atât de importantă, încât tribul Sesaran să-și recapete prestigiul. Tot ce iubise în Aișada nu mai exista pentru el acum decât într-o mică măsură. Dar fata trebuia să-i servească interesele.

De aceea gândea în cele din urmă, pentru mai mare siguranță, să-i lase pe Nadida și pe Aișada sub pază, mai înainte de a intra pe bariera portului Al Kuwait. Era convins că nici nu le putea trece prin creier urmăritorilor acest vicleșug: el urma să meargă la han cu cei mai încercați beduini.

•

În acest timp, la hanul „Cap de miel” pregătirile pentru prinderea șeicului erau în toi.

Înconjurat de oamenii lui Raiz, birtașul Saharan, a cărui mutră buhăită din cauza alcoolului îi da o înfățișare stranie, căuta cu șiretenie să se descotorosească de acești musafiri nepoftiți.

De cum auzise că Raiz se interesează de „șeful” tribului Sesaran, nu-i mirosi a bine, și trimise un om de taină să-l înștiințeze.

La bariera târgului, oamenii lăsați de Raiz să dea de veste când va sosi El Malik dibuiră iscoada și o aduseră peșcheș la han.

Cum hangiul însă nu știa de ce întârziase caravana și ce sfori erau trase de șeic, tremura ca gelatina la gândul că va fi descoperită complicitatea lui cu traficanții de stupefiante.

— De unde să știu eu cine-i acest El Malik, de care întrebați, efendi?! La hanul meu trag atâtea caravane și atâția șefi de trib, că, pe Alah, toți seamănă între ei.

Raiz îl privi batjocoritor, surâse strâmb, cu viclenie, și bătu din palme:

— Să vină Ișak! porunci încruntat.

Saharan, roșu ca un rac, bălăbănindu-se necurmat, simți că îi e cuțitul la os.

— Îl cunoști? întrebă Raiz arătând spre Ișak.

— Da’ cine, sărăcia, nu-l cunoaște pe hoțomanul ăsta… spuse hangiul cu glas sugrumat.

— Aha! făcu Raiz. Și pe El Malik zici că nu-l cunoști?

— Nu!

— Atunci pe Ișak la cine l-ai trimis?

— Nu înțeleg…

— Vorbește, Ișak! Ce căutai la barieră?

— M-a trimis jupânu’ să aștept caravana tribului de beduini… și să spun șeicului să ocolească hanul, că-i păzit de oamenii care-l caută…

— Minte! Pe Alah că minte!… strigă Saharan, tremurând și amenințând cu pumnii sluga.

— Luați-i de aici și puneți-i la răcoare, la un loc cu fratele șeicului! mai spuse Raiz.

Hangiul o băgase pe mânecă. Credea cu dinadins că El Raiz era un comisar care urmărea să prindă banda de traficanți. Căzu în genunchi, începând să se târâie, să se văicărească, să se jure, luând drept mărturie toți sfinții:

— Eu nu sunt vinovat… Nu sunt vinovat, efendi! Hașișul nu-l aduc eu… Fie-vă milă de mine, sunt om cinstit…

— A, diavole! râse Raiz înțelegând. Ai să dai socoteală și de asta – și porunci să-l lege.

•

Duma, Kalandan și Onan erau într-o odaie a hanului, să-și odihnească oasele. Entomologul nostru nu putuse să adoarmă. Stătea întins cu fața în sus și asculta sforăiturile celor doi tovarăși. Apoi trecu la o masă, își deschise trusa și se aplecă să-și cerceteze insectele. Făcea comparații cu cele studiate în colecția de la muzeul din București, și nu rareori ochii i se aprindeau de bucurie.

La lumina mică a lămpii de gaz fluturii scânteiau de parcă erau vii.

„Ia te uită! exclamă entomologul, privind la fluturele prins pe Eufrat. Și-a schimbat culoarea, de parcă ar fi *imperator cameleonis*! Și câtă bătaie de cap mi-a dat până să-mi cadă în mână…”

Deodată perdeaua de trestii cu mărgele a ușii zornăi scurt. În cameră se ivi figura sufocată de nădușeală a bancherului. Gâfâia cu întreruperi, își ștergea chelia cu o gevrea[9] cât un pogon și vorbea atât de tare, încât Kalandan și Onan săriră în picioare.

— Pe când eu mă perpelesc, iată un om demn de invidiat… Cum se poate să fii așa de nepăsător, efendi? Caravana manafului trebuie să sosească din clipă în clipă, iar noi lâncezim… Haide, omule, să ne sfătuim, că am dat de mare bucluc. Oamenii de strajă de la barieră mi-au adus vestea neagră că fata mea și Hail nu-s cu ei. Tâlharul ăsta de beduin nu-i chiar așa de prost cum îl credem noi…

La urmă îi istorisi cum îl împachetase pe Saharan, pentru mai multă siguranță.

Entomologul rămăsese cu privirea ațintită la gângania „cameleon”. Nu-l auzea, din toată flecăreala lui Raiz nu reținuse decât că Hail nu era în pâlcul beduinilor. Apoi își exprimă părerea:

— Dacă dumneata și gealații dumitale înțelegeți să procedați ca în cazul lui Kai, eu nu mai pot să vă fiu de folos…

---

[9] Gevrea = batistă orientală, țesută cu fir.

— S-ar putea să ai dreptate, Kai era prizonierul dumitale, spuse Raiz. Dar dacă nu l-am fi silit să mărturisească, ai fi pățit-o rău, și nu numai dumneata. E în joc soarta fiicei mele, efendi!

— Și a lui efendi Nadida, completă Kalandan. Pentru el mi-aș da și sufletul, cum și l-a dat Nabucodonosor într-una din camerele răcoroase ale ziguratelor.

— Fugi, mă lăudărosule… îl apostrofă Onan, care vorbea rar, de se crăpa cerul când ieșea din muțenia lui.

— Ei, ce facem? le tăie vorba Raiz. Ce facem, efendi Duma?

Duma privea încă fluturele. Începu mai pe ocolite, voind să se asigure de intențiile bancherului:

— Și dacă-l prindem pe șeic, ce aveți de gând să faceți cu el?

— Dă-l dracului! Mie să-mi restituie fata – și, natural, pe Hail. Altceva n-am ce să-i cer…

Radu Duma se însenină. Fluturele îi stârnise în minte o năstrușnică idee pe care voia să o pună în practică.

— Știți ce, spuse el, mie să-mi dați mână liberă să acționez.

— Da, nu e rău… făcu posomorât Raiz. Dar spune, pe ce te bizui?

— Pe… „imperator cameleonis”, zise Duma. Asta va fi ultima răfuială…

•

Seid El Malik intră liniștit în han, fără să presimtă furtuna ce se apropia. Era într-o vineri – duminica musulmanilor – și hanul gemea de lume.

Îndreptându-se spre tejgheaua de lemn de curmal, se gândi să-l lămurească pe hangiu asupra întârzierii caravanei.

— Bună seara, Saharan! Merg bine treburile?

Duma – căci el se travestise în hangiu – nu răspunse. Beduinii luaseră loc la mese, în hanul ticsit de lume pestriță. Zohac, fugitul, era printre ei, căutând parcă mereu să se ascundă.

Se auzi un pumn sec. Apoi zgomotul de sticle de băuturi scumpe căzute din rafturi. Trupul șeicului zăcea ghem, într-un colț, de directa proiectată. Beduinii se ridicară, ca unul, în picioare. Erau aiuriți și nehotărâți. El Malik se dezmetici repede. Se repezi la hangiu, zbierând:

— De ce dai, lighioană?

Alt pumn în bărbie îl făcu să-și amintească de străinul acela, ce-i luase fratele ostatic. Se năpusti înverșunat, strigând:

— În clipa asta cine poate să te mai scape? Unde-i Kai?

Duma se alese cu o lovitură atât de dureroasă că o clipă se simți pierdut. Șovăi, dar nu căzu. Se înfipse țeapăn pe picioare, și al treilea pumn îl așternu pe El Malik la podea.

Gălăgia clienților, zarva produsă, fluierăturile și răcnetele femeilor chemară oamenii lui El Raiz, tocmai când Duma răsturna un dulap greu peste beduinii care voiau să-l înjunghie. Onan apucase doi arabi și-i lovea ca pe două ouă, cap în cap.

El Malik fu încătușat. Beduinii, zvântați de lovituri, fugiră care-ncotro.

Hanul „Cap de miel” era închis în noaptea târzie. Într-o încăpere, Talib El Raiz aștepta sosirea Aișadei și a lui Nadida. Seid El Malik îi privea sfidător, cu ochi tulburi, dârz și neînduplecat.

— Asta e riscul meseriei ce ți-ai ales, șeicule… spuse Raiz. Ura dintre noi se va stinge, când Aișada va uita de tine.

— Aișada e soția șefului tribului Sesaran. Ea nu va uita niciodată asta!

— Cât ceri s-o faci să uite?

— Nimic!

— Pot să te scald în aur cu o singură condiție: las-o logodnicului ei.

— Nu mă împotrivesc, zâmbi șeicul, dar trebuie să-l răscumperi și pe acest „insectivor”, altfel răfuiala va continua… Nu-ți convine să mă dai pe mâinile autorităților. Nu te lasă afacerile tale, la fel de murdare.

— Cât ceri pentru amândoi? scrâșni bancherul.

— În orice caz o sumă care…

Duma asculta negustoria celor doi, cu o indignare amară. Târgul acesta îi făcea greață, îi răzvrătea toate simțurile, furnicându-i palmele.

Chiar atunci intrară cei doi captivi, aduși în grabă de beduinii șeicului.

Aișada se plecă în fața tatălui ei; Nadida se temeni, cu mâinile împreunate, apoi îl îmbrățișă pe Duma.

— Bravo, copii! Suntem iarăși împreună. Apoi se adresă fiicei: Copila mea, iată-te scăpată din ghearele acestui „fiu al deșertului”. Lucrurile merg bine. El Malik va primi răscumpărarea voastră…

— Despre ce răscumpărare e vorba? întrebă Aișada.

— A ta și a logodnicului tău.

— Dar, tată, eu sunt soția acestui om înlănțuit. Poruncește să-i scoată cătușele.

— Cum, tu nu mai ești fiica mea? spuse aspru Raiz.

— Tot fiica ta, dar soția șeicului!

Hail Nadida păli. Ochii lui mari, de libelulă, clipiră des. Avu o mișcare către prizonierul legat. Pe urmă, ca scos din minți, strigă:

— Beduin afurisit, te-ai atins de cinstea acestei fete nevinovate? Spune că nu-i adevărat, că e o minciună, că o silești să ne înșele!

Izbucnirea lui Hail i se păru Aișadei atât de caraghioasă, că se porni pe râs. Trecu apoi la El Malik, îi răsfiră părul rebel și, calmă, îl sărută șoptind:

— Dragul meu drag… N-avea grijă… Sub cerul nostru cald și aspru totul se pulverizează și piere, numai dragostea pentru tine nu va pieri niciodată…

El Malik își smuci cătușele pe care femeia se silea să i le scoată.

La zgomotul cătușelor căzute pe podea toți avură o tresărire. Șeful tribului Sesaran își mișca de-acum în voie trupul înalt și puternic, ca de sălbăticiune. Nicio primejdie nu-l mai amenința deocamdată. Îl privea pe Nadida sfidător, încrezător în izbândă.

Talib El Raiz se uita abătut când la fiică-sa, când la acest beduin cu înfățișarea dârză, simțind cum încăperea hanului se învârtea cu el; îi trecu prin minte gândul să curme rușinea ce luase chipul unui monstru. Își pipăise chiar pistolul. Din tot ce gândise, niciuna din soluții nu i se părea potrivită. O știa pe această încăpățânată copilă; cu cât ar fi stăruit să se rupă din mrejele ce le întinsese nomadul asupra ei, cu atât i-ar fi îndârjit hotărârea. Ar fi fost în stare să plece cu tribul de beduini, chiar dacă șeicul era dat pe mâna poliției pentru traficul lui cu stupefiante.

În sfârșit, chibzui că era mai bine să încerce o înțelegere pașnică:

— Și, mă rog, să continuăm! Care ți-s pretențiile, ca vânător de zestre? Hai să terminăm odată cu șiretlicurile astea rău-mirositoare…

— Eu nu vreau să trag foloase de pe urma căsătoriei cu fata ta, îl înfruntă El Malik. Dar nici să fac prostia s-o cedez „bondarului” ăsta, mai zise arătându-l cu degetul pe Nadida.

— Mi se pare că târgul acesta mă privește pe mine, îi întrerupse Aișada. Dacă-i așa, am dreptul să cer, ca „prințesă” a tribului, zestrea…

— Ce zestre, ai înnebunit?! Care zestre? zbieră Talib El Raiz.

Începu o tocmeală care-i făcu și mai mare silă lui Duma. Se sufoca în această atmosferă îmbâcsită. Presimțise încă de la sosirea în Bandar Shahpur nefericita iubire a prietenului său. Vorbi:

— Afacerile voastre pe noi nu ne mai privesc. Hail Nadida nu trebuie răscumpărat de nimeni dintre voi. Kai este prizonierul meu. Vi-l dau în schimb.

Îl luă pe Hail de braț și ieșiră, spunându-i:

— Nu fi amărât, Hail, nu merită zbuciumul tău. Să ne depărtăm de acest miraj care te ucide. Salvarea ta depinde de vigoarea cu care te vei împotrivi.

Hail își aprinse o țigară, trase cu sete și nu răspunse. Se citea pe chipul lui însă tristețea, care nu era a unui om înfrânt. Privi la Radu Duma, murmurând stins, cu inima grea de amărăciune:

— Va trebui să lupt cu mine!

•

Chiar din prima zi, dimineața, ajunși în Bandar Shahpur, entomologii mutară laboratorul-muzeu, din vila bogătașului Talib El Raiz, în casa din mahalaua Vahabit.

Radu Duma era vădit impresionat de diversitatea colecțiilor din diviziunea articulatelor, mai ales a insectelor, care dovedeau munca încordată și perseverentă a acestui căutător de comori.

Respirau un alt aer, ferindu-se amândoi să mai pomenească de peripețiile ce-i purtaseră în vârtejul atâtor întâmplări zbuciumate.

Hail era bucuros că truda lui de ani de zile se vedea, în sfârșit, prețuită de un cunoscător atât de pregătit, ca entomologul român.

— Știi, Haile, mă ispitește din ce în ce mai mult să lucrăm împreună o carte, spuse Duma așezat la masa de sticlă unde își clasa fluturii și gângăniile adunate din peregrinările lui.

— S-o facem, Radule… spuse Hail. Avem, cred, tot ce ne trebuie. Aș fi fericit să te știu lângă mine un timp mai îndelungat. Să începem s-o scriem.

Duma zâmbi, cu ochii la insecte:

— Îți închipui că cei de la muzeul „Antipa” nu mai au nevoie de mine? Într-adevăr, nu te voi părăsi până nu vom găsi pârdalnica aia de gânganie *Apokolokyntosis*, despre care nu se prea cunosc multe amănunte. Dar de îndată ce voi găsi-o, mă voi adânci în studiul ei morfologic. E nevoie de o monografie a insectei, de o carte făcută prin corespondența noastră.

•

O lumină blândă se strecura prin fereastra deschisă a încăperii unde Duma își continua examinarea hexapodelor.

Deodată, privirea îi căzu pe acel fluture păros, pe care niciodată nu-și găsise răgazul să-l cerceteze cu de-amănuntul. Își aminti de împrejurarea în care fusese prins: de șase ori își schimbase culorile să-l înșele, ferindu-se de plasa captivității.

Duma își răsfoi însemnările, deschise Magnum Entomologicum, compară un desen aproximativ, și brusc izbucni, îmbătat de emoție:

— Evrica!… Evrica, Hail!

Nadida se sperie. Prietenul lui era transfigurat de o bucurie imensă, și-l trăgea spre el, arătându-i fluturele păros:

— Iată: *Apokolokyntosis*!

După ce se potoliră strigătele amândurora de bucurie, entomologii noștri mai verificară o dată, și încă o dată, calm, minuțios, cunoștințele despre această *rara avis* – și conchiseră că era cel mai strălucit trofeu pe care și l-ar fi dorit orice entomolog.

Radu Duma zâmbea la gândul că denumirea de *Apokolokyntosis* o luase din Seneca, nu fără noimă, ea fiind povestea hazlie a împăratului Claudiu preschimbat în dovleac – ca simbol al prostiei.

În zorii zilei următoare, o telegramă le aduse știrea că submarinul românesc „Delfinul” se află în rada portului Bandar Shahpur.

În timp ce Nadida îl ajuta să-și împacheteze cu grijă colecția de insecte, Radu Duma observa părerea de rău a prietenului arab.

— O să ne vedem la București, amice!

— La București! afirmă Nadida, cu o tresărire de speranță.

Plecară în port, iar înainte de a se îmbarca, îmbrățișându-se, schimbând cuvinte calde de despărțire, își făgăduiră o revedere grabnică în România.